

Pwyllgor	Pwyllgor Craffu Gwasanaethau
Teitl yr Adroddiad	Adroddiad yn ymateb i ymholiadau penodol gan y pwyllgor
Dyddiad y cyfarfod	17 Tachwedd 2016
Awdur	Elfyn V Jones, Uwch Ymgynghorydd Her a Chefnogaeth GwE
Swyddog Perthnasol	Arwyn Thomas
Aelod Cabinet Perthnasol	Cynghorydd Gareth Thomas

Ymholiad 1 : Esboniad o natur y cytundeb rhwng yr Awdurdod a GwE – ei gost a'i gynnwys

Roedd cyfraniad Gwynedd i'r gwasanaeth rhanbarthol yn 2015-16 yn £651,557. Cyfraniad o 17.7% i'r model seiliedig ar fformiwla gytunedig rhwng yr awdurdodau. Roedd cyfraniadau yr awdurdodau eraill fel â ganlyn : Môn 10.1%; Conwy 15.5%; Dinbych 15.2%; Wrecsam 18.8% a Fflint 22.5%. Mae Gwynedd, fel un o ddau awdurdod yn Hwb Gwynedd/Môn yn cael ei wasanaethu gan yr hyn sy'n cyfateb i 10 YH llawn amser ac mae'r tîm yn darparu cefnogaeth ac arweiniad ar draws 163 o sefydliadau yn yr is-ranbarth. Seiliedig ar broffil categoreiddio ysgolion 2015-16 roedd gan ysgolion Gwynedd fynediad i hyd at 1,113 diwrnod o gynhaliath. Roedd hyn yn ychwanegol i'r sesiynau hyfforddiant a'r rhaglenni datblygu torfol, gan gynnwys rhaglenni datblygu arweinyddiaeth, gyflwynwyd i gynrychiolwyr o'r ddau sector. Manylir yn llawn ar effaith y gefnogaeth a'r gynhaliath yn yr ymateb i ail ymholiad yr aelodau [isod].

Mae esboniad am natur y cytundeb yn cael ei amlygu yn nogfen ganllaw Llywodraeth Cymru '*Model Cenedlaethol ar Gyfer Gweithio'n Rhanbarthol*' [rhif 126/2014]. Mae'r ddogfen yn amlygu a diffinio strwythurau ar gyfer y bartneriaeth rhwng y Llywodraeth, yr Awdurdodau a'r Gwasanaeth Rhanbarthol mewn perthynas â gwella ysgolion. Mae'r awdurdodau yn cadw'r cyfrifoldebau statudol am ysgolion a gwella ysgolion ond yn dirprwyo'r cyfrifoldeb o arwain y gwelliannau i'r consortia rhanbarthol [GwE]. Mae GwE, ar ran yr awdurdodau, yn gweithio i arwain, trefnu a chydlynu gwelliannau ym mherfformiad ysgolion gyda'r nod o :

- ✓ wella deilliannau dysgu ar gyfer pob person ifanc
- ✓ sicrhau bod yr addysgu a'r dysgu o safon
- ✓ alluogi arweinwyr ysgolion i arwain eu sefydliadau yn fwy effeithiol.

Mae cwmpas gwasanaeth GwE yn rychwantu ystod eang o gyfrifoldebau a meysydd, gan gynnwys :

- arwain strategaethau monitro, ymyrryd, herio a chefnogi a fydd yn gwella ansawdd yr addysgu a'r dysgu yn yr ystafell ddosbarth
- cefnogi datblygiad arweinyddiaeth ysgolion ar bob lefel gan gynnwys cyflwyno ystod blynyddol o raglenni arweinyddol
- casglu, dadansoddi a chymhwyso data oddi wrth awdurdodau lleol ac ysgolion a defnyddio'r data i feincnodi a herio perfformiad ysgolion
- cefnogi arweinwyr a llywodraethwyr i arfarnu perfformiad eu hysgolion yn drwyadl ac i gynllunio'n briodol ar gyfer gwelliannau pellach
- cefnogi ysgolion i bennu targedau heriol ar gyfer gwella
- gweithio hefo arweinwyr i froceru a chomisiynu cefnogaeth ar gyfer ysgolion unigol yn unol â'u anghenion a'u categori cefnogaeth
- monitro'r defnydd o grantiau gan ysgolion ee GGY/GAD
- hyrwyddo, annog a chymell cydweithio ysgol-i-ysgol a sicrhau bod yr arferion gorau yn cael eu rhaeadru a'u lledaenu
- sicrhau bod y modd o gyflwyno'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd cenedlaethol yn effeithiol ar draws bob ysgol a chydlynu a sicrhau ansawdd y ddarpariaeth hyfforddi a datblygu i gyflawni hyn

- sicrhau bod pob ysgol yn ‘*Estyn barod*’ mewn perthynas â safonau, ansawdd y dysgu/addysgu, y ddarpariaeth a’r arweinyddiaeth.
- bugeilio ysgol yn y cyfnod cyn, yn ystod ac ôl-arolygiad
- sicrhau bod unrhyw ysgol sydd mewn categori dilyniant ôl-arolwg yn gwneud y cynnydd disgwylidig oddi fewn i’r terfynau amser a bennwyd
- gweithio hefo’r awdurdodau ac arweinwyr sefydliadau i gategoreiddio ysgolion yn unol â’r drefn genedlaethol
- sicrhau bod awdurdodau yn derbyn gwybodaeth brydlon pan fo pryder am danberfformio neu ddiffyg cynnydd mewn ysgolion penodol a chefnogi’r awdurdod mewn achosion ble mae angen defnyddio pwerau statudol
- cefnogi’r awdurdod gyda phrosesau recriwtio a phenodi arweinwyr
- paratoi adroddiadau cyn-arolygiad a chyn-ail ymweliadau Estyn ar ran y Pennaeth Addysg
- ymateb i ofynion Llywodraeth Cymru parthed gyrru blaenoriaethau cenedlaethol yn ranbarthol

Mae’r prif agweddau ar waith yr Ymgynghorydd Her yn cynnwys :

- cefnogi a herio ysgolion yn y dasg o godi safonau
- cefnogi ysgol i hunanarfarnu a hunan-wella
- sicrhau addysgu a dysgu o safon uchel
- broceru cefnogaeth ac ymyrraeth effeithiol
- datblygu arweinyddiaeth ysgol
- meithrin cynhwysedd ysgol i ysgol

Dan arweiniad y Cyd-Bwyllgor, Bwrdd Rheoli, Uwch Dim Arwain a thimau rheoli ansawdd yr Awdurdodau, mae trefniadau atebolrwydd a sicrhau ansawdd gwaith GwE yn weithredol ar sawl lefel. Mae perthynas waith dda yn bodoli gyda swyddogion yr Awdurdod yng Ngwynedd ac mae’r camau gymerwyd i rymuso y bartneriaeth wedi arwain at welliannau pellach mewn deilliannau yn 2015-16 [manyllion llawn isod]. Mae’r trefniadau lleol sydd yn weithredol ar gyfer atebolrwydd a sicrhau ansawdd gweithredu yn cynnwys :

- manyleb fanwl yn cael ei chyflwyno gan y Pennaeth Addysg i’r Uwch Ymgynghorydd Her a Chefnogaeth [UYHCh] yn amlygu y disgwyliadau a’r gofynion gweithredu yn lleol gan GwE
- UYHCh yn paratoi *Cynllun Busnes* [L3] manwl i amlygu sut yn union y bydd GwE yn diwallu ac yn ymateb i ofynion y fanyleb
- Aelod Cabinet Dros Addysg [Cynghorydd Gareth Thomas] yn aelod o Gyd-Bwyllgor GwE ac yn craffu ar weithredu a chynnydd
- Pennaeth Addysg yn aelod o Fwrdd Rheoli GwE
- adroddiadau monitro chwarterol ar weithredu yn erbyn y fanyleb/Cynllun Busnes yn cael eu cyflwyno i’r ALI ac adroddiadau cynnydd misol yn cael eu cyflwyno ar lafar i’r Tim Addysg neu’r BAS.
- cyfarfodydd rheolaidd rhwng yr UYHCh a’r Uwch Ymgynghorydd Her Cynorthwyol [UYHC] a swyddogion yr Awdurdod i drafod cynnydd/diffyg cynnydd ysgolion sydd yn destun pryder. Pan yn berthnasol gwahoddir swyddogion a/neu Ymgynghorwyr Her [YH] eraill i fynychu er mwyn rhoi sylw i agweddau neu ysgolion penodol.
- UYHCh a/neu UYHC yn mynychu cyfarfodydd o Dim Rheoli yr Adran Addysg Gwynedd. Pan yn berthnasol gwahoddir YH eraill i fynychu er mwyn rhoi sylw i ysgolion penodol.
- swyddogion perthnasol yn cael eu cynnwys mewn gohebiaeth rhwng GwE a’r ysgolion.
- swyddogion yn cael mynediad i holl adroddiadau GwE ar ysgolion
- swyddogion yn derbyn copiau o fwletin wythnosol GwE sy’n manylu ar ddatblygiadau.

- uwch swyddogion y 6 awdurdod ac UYHCh y tri hwb yn ffurfio *Rhwydwaith Ranbarthol Gwella Ysgolion* sy'n cyfarfod yn fisol ac sy'n sicrhau bod cydberchnogaeth i'r agenda gwella
- UYHCh yn gyfrifol am ddrafftio'r Adroddiad Blynyddol ar y Gwasanaeth Addysg ac yn ei gyflwyno ar gyfer trafodaeth i'r Uwch Dim Rheoli.
- UYHCh yn gyfrifol am ymateb i unrhyw geisiadau am graffu ychwanegol gan bwyllgorau craffu/sgrwtini

Ymholiad 2 : Dadansoddiad o'r model ysgol i ysgol gan fod amheuan am ei effeithlonrwydd

Mae Tablau 1-7 isod yn manylu ar effaith y model ar berfformiad ar draws pob cyfnod allweddol ac ar broffil arolygiadau a chategoreiddio ysgolion Gwynedd. Hyderir y bydd pryderon yr aelodau yn cael eu lleddfu wrth graffu ar y gwelliannau sylweddol sydd wedi digwydd dros y blynyddoedd diwethaf. Dygir sylw hefyd at y sylwadau cadarnhaol wnaethpwyd am y gwelliannau mewn addysg ym Mwletin Hydref 2016 Prif Weithredwr Cyngor Gwynedd [Tabl 8 isod].

Gwybodaeth gefndirol am y model ysgol i ysgol :

Mae ysgolion yn ganolog i'r model cenedlaethol newydd ac mae cylchlythyr Llywodraeth Cymru rhif 126/2014 yn nodi cyfrifoldeb llywodraethwyr, arweinwyr ysgolion, athrawon ac aelodau eraill o staff parthed :

- gosod disgwyliadau uchel ar gyfer disgyblion
- ceisio'n barhaus i wella safon yr addysgu a'r dysgu
- codi safonau perfformiad
- rhannu arferion da a dysgu oddi wrth ei gilydd drwy bartneriaethau dilys a threfniadau cefnogi ysgol i ysgol.

Mae'r arweiniad ar gyfer consortia rhanbarthol hefyd yn nodi'n glir y dylid annog a galluogi ysgolion sydd â'r gallu i wneud hynny i arwain ar eu gwelliannau eu hunain ac i ddefnyddio eu hadnoddau eu hunain. Yng nghyswllt yr ysgolion hynny sydd mewn perygl o beri pryder neu sy'n peri pryder, cyfrifoldeb y consortia yw helpu i gydweddu a broceru'r gefnogaeth sy'n angenrheidiol. Fel canlyniad, rhaid targedu llawer o'r adnoddau sydd ar gael i fonitro ac i gefnogi yr ysgolion hynny sydd fwyaf angen cefnogaeth. Fodd bynnag, yn dilyn mynegiant o bryder lleol gan Benaethiaid a rhai rhanddeiliaid eraill am y gofyn cynyddol oedd ar yr ysgolion mwyaf gwydn a llwyddiannus, aethpwyd ati llynedd, mewn ymgynghoriad gydag arweinwyr, i addasu ac esblygu'r model. Mae Atodiad 1 [isod] yn cyflwyno manylion llawn i'r aelodau am ein dull gweithredu oddi fewn i'r rhaglen 3 model.

Arfarniad o effaith y model ar safonau cyflawniad a pherfformiad yn y cyfnodau allweddol [Tabl 1] :

- **CS** : gwelliannau dros gyfnod treigl 2014-2016 ond y cynnydd yn is na'r cynnydd cenedlaethol a'r perfformiad wedi cronni eleni. Safle yr awdurdod yn erbyn safle disgwyliedig PYD yn siomedig dros y cyfnod treigl. Mae gwella perfformiad yn y CS yn faes blaenoriaeth sy'n cael ei amlygu yn y fanyleb ar gyfer eleni.
- **CA2** : gwelliannau dros gyfnod treigl, y cynnydd yn fwy na'r cynnydd cenedlaethol cyfatebol a'r perfformiad yn 2015 a 2016 yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol. Fodd bynnag, cynnydd 2015-16 yn fwy yng Nghymru a'r safle yn erbyn safle PYD disgwyliedig yn siomedig.
- **CA3** : perfformiad treigl ardderchog gyda'r awdurdod yr uchaf o blith holl awdurdodau Cymru am gyfnod o 5 mlynedd hyd at 2016 [safle 2].
- **CA4** : gwelliannau sylweddol yn y prif ddangosydd dros gyfnod treigl a pherfformiad 2016 yr uchaf erioed i'r awdurdod. Yr awdurdod yn perfformio yn agos iawn neu yn uwch

na'r safle PYD disgwylidig yn y mwyafrif o ddangosyddion dros gyfnod treigl ac yr uchaf o blith holl awdurdodau Cymru am y 2 flynedd ddiwethaf yn y SPC a'r TL1. Perfformiad mewn Saesneg a Mathemateg wedi gwella dros y cyfnod treigl a'r cynnydd yn sylweddol iawn yn achos Mathemateg. Perfformiad yn y Gymraeg yn parhau i fod yn uwch na'r Saesneg ond, yn dilyn perfformiad cryf iawn llynedd, gwelir llithriad yn 2016. O ran perfformiad ysgolion unigol, mae data 2015 a 2016 yn amlygu bod gwell cysondeb ym mherfformiad mwyafrif helaeth o'r sefydliadau [a'r ysgolion lleiaf yn benodol] gan na welir yr un graddfeydd o begynnu a phendilio oedd yn nodwedd mor bryderus yn y cyfnod yn arwain i fyny at arolygiad diwethaf yr awdurdod. Yn 2016, gwelir y perfformiad gorau erioed yn y mwyafrif o ysgolion. Yn benodol :

- ✓ **TL2+** : 11 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015; perfformiad 7 ysgol yn torri 70%+ a 7 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- ✓ **TL2** : 8 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015 a pherfformiad 4 ysgol yn torri 95%+.
- ✓ **TL1**: 14 ysgol hefo perfformiad 100% a 10 ysgol wedi gallu cynnal neu wella perfformiad am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- ✓ **Saesneg** : 9 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015; perfformiad 9 ysgol yn torri 70%+ a 5 yn torri 80%+ a 5 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron
- ✓ **Mathemateg** : 11 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015; perfformiad 11 ysgol yn torri 70%+ a 2 yn torri 80%+ a 5 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- ✓ **Cymraeg** : 4 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015 a pherfformiad 11 ysgol yn torri 70%+ a 4 yn torri 80%+.

Ceir manylion llawn am berfformiad yr awdurdod yn yr Adroddiad Blynyddol ar safonau a pherfformiad.

Arfarniad o effaith y model ar broffil arolygiadau ysgolion Gwynedd rhwng Hydref 2015-Hydref 2016 [Tablau 2/3/4/5]

Gwelir gwelliannau sylweddol ym mhroffil arolygiadau ysgolion yr awdurdod gyda'r proffil cyfredol yn gadarn dda. Yn 2015-16 [hyd at Tachwedd 2016] arolygwyd 18 ysgol gynradd ac 1 ysgol uwchradd. Mewn cymhariaeth gyda phroffil 2014-15 gwelir :

- cynnydd sylweddol yn y % o ysgolion sydd yn derbyn barn *Rhagorol* neu *Da* ar gyfer pob cwestiwn allweddol a barn gyffredin
- cynnydd amlwg yn y % o ysgolion sy'n derbyn barn *Rhagorol* ar gyfer un neu fwy o'r cwestiynau allweddol/barn gyffredin
- dim un ysgol wedi derbyn barn *Anfoddfaol* ar gyfer unrhyw ddangosydd
- dim un ysgol bellach mewn categori statudol *Gwelliant Sylweddol/Mesurau Arbennig*
- lleihad sylweddol yn y % o ysgolion sydd mewn *Monitro Estyn* [wedi lleihau o 9.2% i 1.8%]
- lleihad sylweddol yn y % o ysgolion mewn *Monitro Awdurdod* [wedi lleihau o 5.5% i 1.8%]
- mewn cymhariaeth gyda'r sefyllfa yn Nhachwedd 2015, mae'r % o ysgolion sydd mewn categori dilyniant wedi gostwng o 17.4% i 3.6%
- mae pob un o'r 4 ysgol sydd yn parhau mewn categori wedi gwneud y cynnydd disgwylidig ac yn barod i gael eu tynnu allan o gategori

Arfarniad o effaith y model ar broffil categoreiddio ysgolion Gwynedd [Tablau 6 a 7]

- ers 2014-15 gwelir cynnydd sylweddol yn y % o ysgolion sydd yn cael eu gosod yn y categori cefnogaeth *Gwyrdd/Melyn* [71.2% yn 2014-15 i 87.0% yn 2016-17] a chynnydd o 9.0% i 19.2% yn y ganran categori cefnogaeth *Gwyrdd*.

- ers 2014-15 gwelir lleihad sylweddol yn y % o ysgolion sy'n cael eu gosod yn y categori cefnogaeth *Melyngoch/Coch* – ffigwr wedi gostwng o 28.8% i 12.8%.
- gwelir gwelliannau amlwg mewn ansawdd arweinyddiaeth ac ansawdd y dysgu ac addysgu gyda 89.5% o ysgolion cynradd a 78.5% o ysgolion uwchradd yn derbyn un o'r ddau ddyfarniad uchaf [A neu B] yng nghanam 2 o'r drefn gategoreiddio genedlaethol. Mae hyn mewn cymhariaeth gyda ffigyrau cyfatebol 2014-15 o 73.7% a 28.5%.
- lleihad sylweddol yn y % o ysgolion sy'n derbyn un o'r ddau ddyfarniad isaf [C neu D] yng nghanam 2 o'r drefn gategoreiddio genedlaethol. Ffigwr cynradd wedi lleihau o 26.3% yn 2014-15 i 10.5% yn 2016-17 a'r uwchradd o 71.4% i 21.4%.

Tabl 1 : Proffil Perfformiad Treigl Prif Ddangosyddion Pob Cyfnod Allweddol

CS : DCS	2014		2015		2016		Cynnydd	
	%	safle	%	safle	%	safle	15->16	14->16
Gwynedd	85.2	10	86.8	10	86.8	14	+0.0	+1.6
Cymru	85.2		86.8		87.0		+0.2	+1.8

CA2 : DPC	2014		2015		2016		Cynnydd	
	%	safle	%	safle	%	safle	15->16	14->16
Gwynedd	86.0	14	89.5	6	89.8	7	+0.3	+3.8
Cymru	86.1		87.7		88.6		+0.9	+2.5

CA3 : DPC	2014		2015		2016		Cynnydd	
	%	safle	%	safle	%	safle	15->16	14->16
Gwynedd	89.1	1	91.3	1	92.0	2	+0.7	+2.9
Cymru	81.0		83.9		85.9		+2.0	+4.9

CA4	2014		2015		2016		Cynnydd / Progress	
	%	safle	%	safle	%	safle	15->16	14->16
TL2+	61.1	5	63.3	5	69.0	4	+5.7	+7.9
SPC	361.8	1	362.0	1	363.7		+1.7	+1.9
DPC	60.5	2	62.4	3	64.4		+1.0	+3.9
TL2	87.9	4	89.0	6	89.5		+0.5	+1.6
TL1	97.3	1	98.0	1	98.9		+0.9	+1.6
Cymraeg	72.4	9	78.9	4	76.3		-2.6	+3.9
Saesneg	69.2	7	72.1	6	74.3		+2.2	+5.1
Mathemateg	65.0	7	67.0	8	73.2		+6.2	+8.2

*CA4 yn seiliedig ar gohort dysgwyr mewn ysgolion [dim EOTAS]

Tabl 2 : Proffil Arolygiadau Gwynedd Hydref 2015-Hydref 2016

Ysgolion	Dyddiad	CA1	CA2	CA3	BG1	BG2	Dilyniant
Ysgol 1	Hydref 2015	Rhagorol	Rhagorol	Rhagorol	Rhagorol	Rhagorol	Monitro Awdurdod
Ysgol 2	Hydref 2015	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 3	Hydref 2015	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 4	Hydref 2015	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 5	Gwanwyn 2016	Da	Da	Da	Da	Da	Monitro Awdurdod
Ysgol 6	Gwanwyn 2016	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 7	Gwanwyn 2016	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 8	Gwanwyn 2016	Da	Da	Rhagorol	Da	Rhagorol	Dim dilyniant
Ysgol 9	Gwanwyn 2016	Da	Da	Da	Da	Da	Monitro Awdurdod
Ysgol 10	Haf 2016	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 11	Haf 2016	Digonol	Digonol	Digonol	Digonol	Digonol	Monitro Estyn
Ysgol 12	Haf 2016	Rhagorol	Rhagorol	Rhagorol	Rhagorol	Rhagorol	Dim dilyniant
Ysgol 13	Hydref 2016	Da	Da	Rhagorol	Da	Rhagorol	Dim dilyniant
Ysgol 14	Hydref 2016	Digonol	Digonol	Digonol	Digonol	Digonol	Monitro Estyn
Ysgol 15	Hydref 2016	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 16	Hydref 2016	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 17	Hydref 2016	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 18	Hydref 2016	Da	Da	Da	Da	Da	Dim dilyniant
Ysgol 19 [U]	Gwanwyn 2016	Digonol	Da	Da	Digonol	Da	Monitro Estyn

Tabl 3 : Proffil Cyfredol Ysgolion Categori Dilyniant

Categori	Nifer ysgolion	% Ysgolion
Monitro Awdurdod	2	1.8%
Monitro Estyn	2	1.8%
Gwelliant Sylweddol	0	0%
Mesurau Arbennig	0	0%

Tabl 4 : Cymhariaeth Proffil Arolygu Tachwedd 2015 gyda Tachwedd 2016

Categori	Tachwedd 2015		Tachwedd 2016	
	Nifer	%	Nifer	%
Monitro Awdurdod	6	5.5%	2	1.8%
Monitro Estyn	10	9.2%	2	1.8%
Gwelliant Sylweddol	1	0.9%	0	0%
Mesurau Arbennig	2	1.8%	0	0%
Pob categori	19	17.4%	4	3.6%

Tabl 5 : Cymhariaeth Proffil Barnau Arolygiadau Cynradd 2014-15 a 2015-16 [a hyd at Tachwedd 2016]

Dangosyddion	2014-15 [16 ysgol gynradd]			
	Rhagorol	Da	Digonol	Anfodddhaol
Cwestiwn Allweddol 1	0%	56.2%	43.8%	0%
Cwestiwn Allweddol 2	0%	68.7%	31.3%	0%
Cwestiwn Allweddol 3	6.2%	50.0%	37.6%	6.2%
Barn Gyffredinol 1 : Perfformiad Presennol	0%	56.2%	43.8%	0%
Barn Gyffredinol 2 : Gallu i Wella	6.2%	50.0%	37.6%	6.2%

2015-16 [18 ysgol gynradd]				
Dangosyddion	Rhagorol	Da	Digonol	Anfodddhaol
Cwestiwn Allweddol 1	11.1%	77.8%	11.1%	0%
Cwestiwn Allweddol 2	11.1%	77.8%	11.1%	0%
Cwestiwn Allweddol 3	22.2%	66.7%	11.1%	0%
Barn Gyffredinol 1 : Perfformiad Presennol	11.1%	77.8%	11.1%	0%
Barn Gyffredinol 2 : Gallu i Wella	22.2%	66.7%	11.1%	0%

Dangosyddion	2014-15		2015-16 [a hyd at Tachwedd 2016]	
	Rhagorol/Da	Digonol/Anfodddhaol	Rhagorol/Da	Digonol/Anfodddhaol
Cwestiwn Allweddol 1	56.2%	43.8%	88.9%	11.1%
Cwestiwn Allweddol 2	68.7%	31.3%	88.9%	11.1%
Cwestiwn Allweddol 3	56.2%	43.7%	88.9%	11.1%
Barn Gyffredinol 1	56.2%	43.8%	88.9%	11.1%
Barn Gyffredinol 2	56.2%	43.8%	88.9%	11.1%

Tabl 6 : Cymhariaeth Proffil Categorioidio 2014-2016

2014-15	Gwyrdd		Melyn		Melyngoch		Coch	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	10	9.0%	69	62.2%	29	26.1%	3	2.7%

2015-16	Gwyrdd		Melyn		Melyngoch		Coch	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	17	15.5%	73	66.9%	16	15.0%	3	2.7%

2016-17	Gwyrdd		Melyn		Melyngoch		Coch	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	21	19.2%	74	67.8%	12	11.0%	2	1.8%

Tabl 7 : Cymhariaeth Proffil Cam 2 Categorioidio 2014-2016 [Ansawdd Arweinyddiaeth/Dysgu ac Addysgu]

2014-15 Cynradd	A		B		C		D	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	20	20.2%	53	53.5	25	25.3%	1	1.0%

2015-16 Cynradd	A		B		C		D	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	27	28.4%	55	57.9%	13	13.7%	0	0%

2016-17 Cynradd	A		B		C		D	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	28	29.5%	57	60.0%	8	8.4%	2	2.1%

2014-15 Uwchradd	A		B		C		D	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	1	7.1%	3	21.4%	9	64.3%	1	7.1%

2015-16 Uwchradd	A		B		C		D	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	1	7.1%	7	50.0%	4	28.6%	2	14.2%

2016-17 Uwchradd	A		B		C		D	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	1	7.1%	10	71.4%	3	21.4%	0	0%

Tabl 8 : Bwletin Prif Weithredwr [Hydref 2016] yn cyfeirio at y ffaith fod addysg yn gwneud yn arbennig o dda

Dathlu ein perfformiad

Yn ddiweddar cawsom y newyddion calonogol mai Cyngor Gwynedd yw un o'r goreuon yng Nghymru o ran perfformiad cenedlaethol, er fod rhaid bod yn ofalus wrth ddefnyddio 'cynghreiriau'.

Daeth y Cyngor yn bedwerydd o blith holl gynghorau Cymru yn ôl y Bwletin Perfformiad Awdurdodau Lleol 2015/16, gyda'r adroddiad yn nodi fod Gwynedd wedi perfformio'n uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol mewn 55% (22 allan o 40) o'r mesurau a aseswyd, gyda maes Addysg yn gwneud yn arbennig o dda.

Dengys ffigyrau cychwynol eleni fod y traddodiad yma yn parhau er gwaethaf y pwysau ariannol sydd arnom gyda 68.5% o blant yn cyflawni 5 TGAU gradd A*-C yn cynnwys Cymraeg mamiaith/Saesneg a Mathemateg (Trothwy Lefel 2+). Gwn fod yna storïau tebyg mewn gwasanaethau eraill.

Mae'r data cenedlaethol yn dangos yn glir ein bod ni fel Cyngor yn parhau i gynnal a gwella'r gwasanaethau rydym yn eu darparu i bobl Gwynedd, a hynny er gwaethaf y sefyllfa ariannol.

Ar ôl gweld ein hadnoddau'n lleihau gymaint dros y blynyddoedd diwethaf, mae'n amlwg i mi fod y llwyddiannau a'r cynnydd rydym wedi ei weld yn y canlyniadau i lawr i'ch ymdrechion chi fel staff, sef ein hadnodd pwysicaf un.

Hoffwn gymryd y cyfle felly i ddweud diolch i chi am eich ymroddiad tuag at gyflawni dros bobl Gwynedd er gwaethaf yr hinsawdd bresennol, ac i gydnabod y gwaith rhagorol o fewn ein timau sy'n ein galluogi ni i ddarparu'r gwasanaethau gorau posib ar gyfer ein trigolion.

Os oes gennych ddi-ddordeb mewn gwybod mwy am y canlyniadau, gallwch ymweld â: <https://timau/safle/perff/AmdanomNi/SitePages/Data%20Cenedlaethol.aspx>

Ymholiad 3 : Pryder bod gormod o ffocws ar yr ysgolion yng nghategori coch/melyngoch a'r angen i gadw golwg ar yr ysgolion gwyrdd rhag iddynt lithrio

Tra'n derbyn y mynegiant o bryder a fynegir gan yr aelodau, mae gofynion y model cenedlaethol yn gosod disgwyliad clir ar y consortia i annog a galluogi ysgolion sydd â'r gallu i wneud hynny i arwain ar eu gwelliannau eu hunain ac i ddefnyddio eu hadnoddau eu hunain. Yng nghyswllt yr ysgolion hynny sydd mewn perygl o beri pryder neu sy'n peri pryder, cyfrifoldeb y consortia yw sicrhau eu bod yn cael mynediad buan i raglen o gefnogaeth sy'n angenrheidiol i'w taith gwella. Mae disgwyl, felly, i'r swyddogaethau hyn gael eu cymhwyso mewn modd cymesur h.y. bydd yr ysgolion hynny sydd fwyaf angen cefnogaeth yn cael mynediad at ddarpariaeth fwy cynhwysfawr ac yn cael eu monitro'n fwy rheolaidd. Nodir yn glir yng nghanllaw arweiniol y Llywodraeth mai dyma ddylai fod yn brif ffocws gweithgarwch yr YH.

Fodd bynnag, fel nodir uchod yn yr ymateb i ail ymholiad yr aelodau, yn dilyn mynegiant o bryder lleol am y gofyn cynyddol oedd ar yr ysgolion mwyaf gwydn a llwyddiannus, aethpwyd ati llynedd, mewn ymgynghoriad gydag arweinwyr ysgolion, i addasu ac esblygu'r model. Bellach, teimlwn fod gwell cydbwysedd yn ein gweithredu ar draws yr ysgolion yn y gwahanol categorïau cefnogaeth ac yn benodol felly grymuswyd rôl yr YH cyswllt gyda'r ysgolion *Gwyrdd a Melyn*.

Nid oes tystiolaeth ddiweddar bod y ffocws ar yr ysgolion mwy bregus wedi arwain at ddirywiad neu lithriad yn yr ysgolion mwy gwydn. Ers 2014-15 gwelwyd cynnydd sylweddol yn y % o ysgolion sydd yn cael eu gosod yn y categorïau cefnogaeth *Gwyrdd/Melyn* [71.2% yn 2014-15 i 87.0% yn 2016-17] a chynnydd o 9.0% i 19.2% yn y ganran categorïau cefnogaeth

Gwyrdd. Gwelwyd gwelliannau amlwg hefyd yn ansawdd arweinyddiaeth ac ansawdd y dysgu ac addysgu ar draws pob categori o ysgolion gyda 89.5% o ysgolion cynradd a 78.5% o ysgolion uwchradd yn derbyn un o'r ddau ddyfarniad uchaf [A neu B] yng ngham 2 o'r drefn gategoreiddio genedlaethol. Mae hyn mewn cymhariaeth gyda ffigyrau cyfatebol 2014-15 o 73.7% a 28.5%.

Pan yn edrych yn benodol ar berfformiad ysgolion uwchradd sydd, neu sydd wedi bod, yn y categori cefnogaeth *Gwyrdd* [Tabl 9 isod] fe welir bod cynnydd a chynnydd sylweddol wedi bod yng Ngwynedd mewn cymhariaeth â'r sefyllfa ranbarthol. Rhwng 2015-2016 bu i'r ysgolion *Gwyrdd* weld cynnydd o +3.6% yn lleol [mewn cymhariaeth â llithriad o -1.6% yn ranbarthol] a chynnydd mwy sylweddol fyth o + 5.3% rhwng 2014-2016 [mewn cymhariaeth gyda llithriad o -2.1% yn ranbarthol]. Pan yn cyfuno'r data ar gyfer ysgolion *Gwyrdd* a *Melyn*, mae'r cynnydd yr un mor drawiadaol [+4.0% a +5.1%]. Mae Tabl 10 [isod] yn manylu ar berfformiad treigl yn y 2 ysgol sydd wedi bod yn y categori cefnogaeth *Gwyrdd* yn y 3 blynedd ddiwethaf. Ar draws bron pob dangosydd fe welir cynnydd, a chynnydd sylweddol mewn rhai dangosyddion.

Tabl 9 : Perfformiad treigl TL2+ yn ôl categorïau cefnogaeth.

Holl Ysgolion Uwchradd GwE									
	2014	2015	2016	2015>2016	2014>2016			2015>2016	2014>2016
	66.5	66.0	64.3	-1.6	-2.1			+1.4%	+1.6%
	63.5	63.9	65.8	+2.0	+2.3				
	50.2	54.9	56.3	+1.5	+6.1			+3.6%	+4.9%
	53.0	49.8	56.3	+6.4	+3.3				
Cyf	59.1	59.6	62.0	+2.4	+2.9	Cyf		+2.5%	+2.9%
Ysgolion Uwchradd Gwynedd									
	64.5%	66.2%	69.8%	+3.6%	+5.3%			+4.0%	+5.1%
	63.7%	64.7%	68.7%	+4.0%	+5.0%				
	55.6%	64.3%	70.1%	+5.8%	+14.5%			+8.0%	+12.5%
	62.3%	59.0%	70.6%	+11.6%	+8.3%				
Cyf	61.7%	63.9%	69.3%	+5.4%	+7.6%	Cyf		+5.4%	+7.6%

Tabl 10 : Perfformiad treigl ysgolion uwchradd sydd wedi bod yn y categori gwyrdd ers 2014-2016

Ysgol 1	Categori Gwyrdd	Categori Gwyrdd	Categori Gwyrdd	+/- 2014-2016
Dangosyddion	2013-14	2014-15	2015-16	
TL2+	64.5%	66.2%	69.8%	+5.3%
TL1	100%	100%	100%	+0%
TL2	95.2%	96.9%	98.1%	+2.9%
SPC	379.0	380.0	381.0	+2.0
Cymraeg	73.8%	81.3%	78.4%	+4.6%
Saesneg	64.5%	78.5%	79.3%	+14.8%
Mathemateg	71.0%	67.7%	73.6%	+2.6%

Ysgol 2	Categori Gwyrdd	Categori Melyn	Categori Melyn	+/- 2014-2016
Dangosyddion	2013-14	2014-15	2015-16	
TL2+	48.8%	60.7%	67.9%	+18.8%
TL1	100%	100%	100%	+0%
TL2	96.3%	94.6%	90.6%	-5.7%
SPC	364.0	371.0	369.0	+5.0
Cymraeg	69.2%	80.0%	76.9%	+7.7%
Saesneg	56.3%	69.6%	67.9%	+11.6%
Mathemateg	51.3%	62.5%	75.5%	+24.2%

Ymholiad 4 : Pryder bod Penaethiaid/athrawon yn symud i GwE a thra'n deall y gwneir hyn oherwydd bod angen staff dwyieithog roedd yn amddifadu ysgolion o staff ac o ganlyniad yn effeithio ar safonau addysg yr awdurdod

Tra'n llawn ddeall a chydymdeimlo gyda'r pryder sydd y tu ôl i'r sylw, mae'r atebolrwydd cynyddol sydd ar y gwasanaeth, ac ar swyddogaeth yr YH yn benodol, yn golygu bod raid gwneud pob ymdrech posibl i recriwtio unigolion sydd â phrofiad cadarn o arwain ysgol yn llwyddiannus ac sydd â'r ddealltwriaeth o sut i roi trefniadau gwella ysgolion ar waith mewn modd effeithiol. Rhaid sicrhau hefyd bod gan YH yr hygredded a'r parch i weithio hefo arweinwyr a rhanddeiliaid ehangach. Yn naturiol, mae'r angen i sicrhau unigolion sy'n hyfedr yn y ddwy iaith yn golygu bod y pŵl recriwtio yn un cyfyng iawn ond rydan ni wedi bod yn hynod ffodus dros y blynyddoedd diwethaf i sicrhau bod pob apwyntiad wedi cyfoethogi ymhellach ar arbenigeddau a sgiliau y tîm. Fel aelodau o dîm sydd yn gweithio traws-awdurdod, mae eu dylanwad a'u heffaith ar safonau arweinyddiaeth ac ar safonau cyflawniad yn fwy pell-gyrhaeddol. Noder hefyd :

- y caiff pob swydd barhaol ei hysbysebu'n genedlaethol a bod perffaith ryddid gan unrhyw unigolyn i gyflwyno cais.
- bod unigolion sydd yn cael eu penodi ar sail secondiad yn ennill ystod o brofiadau a sgiliau sydd yn eu huwch-sgilio erbyn iddynt ddychwelyd i'r fam-swydd.

Mewn ymateb i'r pryder parthed amddifadu ysgolion, rydan ni wedi cytuno i gydweithio hefo swyddogion yr awdurdod i ddarparu rhaglen o gefnogaeth fydd yn adnabod ac yn cefnogi '*arweinwyr y dyfodol*'. Trwy wneud hynny, byddwn yn gallu sicrhau bod gan yr awdurdod a'r ysgolion fynediad i bŵl tyfnach o arweinwyr medrus ac hyderus. Rydan ni hefyd wedi cytuno na wnawn ystyried unrhyw secondiadau i'r gwasanaeth cyn trafod yn gyntaf gyda'r awdurdod be fyddai goblygiadau ac effaith apwyntiau ar sefyllfa ysgol unigol.

Y Rhaglen Herio a Chefnogi ar gyfer ysgolion yn ôl categori cefnogaeth ac anghenion : Rhaglen 3 Model

Model 1 : Ysgolion categori cefnogaeth Gwyrdd a'r rheiny sydd wedi'u hadnabod yn ysgolion categori cefnogaeth Melyn cadarn a sefydlog.

Mae'r rhaglen ar gyfer ysgolion yn y categorïau cefnogaeth *Gwyrdd a Melyn Cadarn* yn seiliedig ar yr egwyddor o arweinwyr ysgol yn cyd-weithio ac yn cymryd cyfrifoldeb arweiniol am safonau a rhaglenni gwella. Disgwylia GwE i ysgolion fod yn arloesol a gwrthio ffiniau'r modd y maent yn herio a chefnogi ei gilydd. Nod y rhaglen ar gyfer ysgolion *Gwyrdd a Melyn cadarn* yw :

- grymuso arweinwyr ysgolion ymhellach i herio a chefnogi arweinwyr ysgolion eraill i arwain eu hysgolion hyd yn oed yn fwy effeithiol.
- gofalu bod pob plentyn a pherson ifanc yn elwa o ddysgu ac addysgu rhagorol.
- arwain at wella deilliannau dysgwyr.
- datblygu mwy o annibyniaeth trwy gyfrwng y broses Gategoreiddio Genedlaethol.
- meithrin dyfalbarhad mwy cadarn ar bob lefel o arweinyddiaeth yn ein hysgolion.

Mae arweinwyr ysgolion yn cydweithio mewn grwpiau gyda'r ymgynghorydd her i gynnal a meithrin rhagoriaeth drwy :

- ddatblygu system o herio a chefnogi ar y cyd.
- rannu cyfleoedd ar gyfer datblygiad proffesiynol ac arferion rhagorol.
- ddatblygu systemau cadarn yn ysgolion y naill a'r llall.
- anelu at sicrhau safonau uchel ac arferion arloesol ac ysbrydoledig i bob dysgwr.
- ddefnyddio'r Model Cenedlaethol ar gyfer Gategoreiddio fel sbardun i welliant parhaus.
- fod â chyfrifoldeb ar y cyd am wella safonau, darpariaeth ac arweinyddiaeth yn ysgolion y naill a'r llall.

Mae ysgolion yn:

- cyd-berchnogi pob ysgol yn y grŵp a chydweithio i gefnogi a herio ei gilydd.
- cydweithio mewn Grwpiau Adolygu Cymheiriaid. Mae'r grwpiau'n cynnwys rhwng 5 a 7 ysgol ac mae angen i holl aelodau'r grŵp gytuno i gyd-weithio a chytuno i arddel ethos y rhaglen.
- rhannu eu AHA, CGY, a'u targedau perfformiad cyfredol yn ogystal â manylion am eu defnydd o'r Grant Amddifadedd Dysgwyr [GAD] a gweithgareddau Datblygiad Proffesiynol Parhaus [DPP] gyda'i gilydd a'r YH.
- cymryd rhan mewn cefnogaeth 'ysgol i ysgol' yn ystod y flwyddyn ar gyfer agweddau sydd wedi'u hadnabod fel meysydd ar gyfer gwelliant. Y Grŵp Adolygu Cymheiriaid fydd y pwynt cyswllt cyntaf o ran darparu neu froceru cefnogaeth ar gyfer gwelliant, ond anogir ysgolion i gydweithio ag ysgolion eraill y tu allan i'r grŵp. Mae ysgolion yn datblygu a rhannu arferion effeithiol fel ffordd gynaliadwy o gyflawni rhagoriaeth.
- defnyddio'u Grant Gwella Addysg [GGA] i gyllido unrhyw gyfarfodydd a blaenoriaethu'r gwaith hwn fel strategaeth gwelliant ysgol allweddol.
- cynnal adolygiadau annibynnol penodol yn ystod y flwyddyn gan ymgorffori'r deilliannau yng ngham nesaf y rhaglen a diweddarau'r ddogfennaeth yn unol â hynny.

Amlinelliad o'r rhaglen dros y flwyddyn

- YH yn ymweld â phob ysgol yn ystod Tymor yr Hydref i gwblhau Adroddiad Gategoreiddio Cenedlaethol yr Ysgol ac er mwyn cadarnhau targedau perfformiad ar gyfer 2016-17 a thrafod y defnydd o'r GAD.

- Ysgol yn rhannu Aseiad Hunan Arfarnu, Cynllun Gwella Ysgol a thargedau perfformiad cyfredol yr ysgol yn ogystal â manylion am ddefnydd o'r GAD a gweithgareddau DPP gyda'r YH a gyda'r holl bennaethiaid yn y grŵp cyn y cyfarfod adolygu cymheiriaid.
- YH yn trefnu cyfarfodydd herio ac adolygu Tymor yr Hydref a pob pennaeth o fewn y grŵp yn gyfrifol am baratoi cyflwyniad adolygu cymheiriaid ar gyfer y cyfarfod adolygu cymheiriaid. Gall hyn ddigwydd fesul grŵp cyfan neu gellir ffurfio parau/triawdau o blith y prif grŵp i herio a chefnogi ei gilydd.
- Pob ysgol yn y grŵp yn darparu mynediad llawn at ddata perthnasol i gymheiriaid.
- Disgwyliad bod aelodau eraill timau arwain yn rhan ganolog o'r broses a'r cyfarfodydd adolygu.
- Yn ystod y flwyddyn, mae ysgolion yn cymryd rhan mewn cefnogaeth ysgol-i-ysgol ar gyfer meysydd sydd wedi'u hadnabod yn ystod cyfarfod yr Hydref fel meysydd ar gyfer gwelliant. YH i fod yn bresennol yn rhai o'r sesiynau cydweithio ysgol-i-ysgol i fod wrth law i gynnig cefnogaeth a sicrhau ansawdd y broses dros y flwyddyn.
- Ysgolion i wahodd yr YH i gymryd rhan ym mhrosesau monitro'r ysgol drwy graffu ar lyfrau ayyb.
- Pob ysgol yn bartner cydradd yn y broses ac yn cyfrannu'n llawn at y cyfarfodydd adolygu cymheiriaid. Dylai'r broses fod yn ddwyochrog gyda phob ysgol yn elwa o'r gefnogaeth a'r her.
- Yr ysgol a'r YH yn adolygu cynnydd tuag at dargedau yn ystod Tymor y Gwanwyn a disgwylir bod pob ysgol yn ysgrifennu diweddariad ar gynnydd y 'cydweithio ysgol i ysgol'.
- Cynhelir cyfarfod adolygu yn ystod yr Haf i drafod cynnydd yn erbyn y meysydd i'w datblygu. Disgwylir bod y grŵp yn defnyddio ystod eang o ffynonellau tystiolaeth wrth drafod ansawdd arweinyddiaeth a'r dysgu a'r addysgu a bod yr arferion gorau yn cael eu rhannu.
- YH i ddod i farn gychwynnol ar categori 'gallu i wella' yr ysgol yn dilyn cyfarfod adolygu'r Haf ac yn cwblhau fersiwn drafft o adran 'Gallu i Wella' yr Adroddiad Categoriidd Cenedlaethol Ysgol. Ysgolion ac YH hefyd yn arfarnu defnydd ac effaith y GAD.
- Gall YH drefnu ymweliad ychwanegol i ysgol unigol ar unrhyw adeg o'r flwyddyn pe bai angen tystiolaeth bellach i ddod i farn ar safonau, ansawdd yr addysgu a'r dysgu, neu ansawdd yr arweinyddiaeth.

Model 2 : Ysgolion categori cefnogaeth Melyn

Mae y mwyafrif o ysgolion yn y categori cefnogaeth *Melyn* yn gweithio gyda'r YH cyswllt er mwyn canolbwyntio ar berfformiad, cryfderau ac agweddau i'w gwella. Yn dilyn y cyfarfod adolygu cychwynnol yn Nhymor yr Hydref, mae'r ysgolion yn cymryd rhan mewn gweithgareddau ar y cyd ag ysgolion eraill sydd â blaenoriaethau gwella tebyg [fel rhan o weithio mewn parau/triawdau neu mewn grŵp mwy]. Mae cefnogaeth, her a phartneriaeth ysgol i ysgol yn elfennau allweddol yn y rhaglen ar gyfer ysgolion yn y categori cefnogaeth Melyn. Yn ystod Tymor yr Haf, mae'r ysgol a'r YH yn cynnal arfarniad ffurfiol o'r cynnydd a wnaed gan yr ysgol o ran cyflawni'r gwelliannau arfaethedig.

Mae ysgolion yn :

- rhannu eu Cynllun Gwella Ysgol, Aseiad Hunan Arfarnu a'u targedau perfformiad cyfredol yn ogystal â manylion am eu defnydd o'r GAD a gweithgareddau DPP gyda'r YH.
- cymryd rhan mewn cefnogaeth ysgol-i-ysgol yn ystod y flwyddyn ar gyfer agweddau sydd wedi'u hadnabod fel blaenoriaethau gwella.
- yn datblygu a rhannu arfer effeithiol fel dull cynaliadwy o gyflawni rhagoriaeth.
- adolygu ac arfarnu cynnydd yn ystod y flwyddyn.
- gwahodd yr YH i gymryd rhan ym mhrosesau monitro'r ysgol drwy graffu ar lyfrau ayyb.
- defnyddio'u GGA i gyllido unrhyw gyfarfodydd a blaenoriaethu'r gwaith hwn fel strategaeth gwelliant ysgol allweddol.

Amlinelliad o'r rhaglen dros y flwyddyn

- YH yn ymweld â phob ysgol (cyfarfod adolygu) yn ystod Tymor yr Hydref. Cwblheir yr Adroddiad Categori Cefnogaeth Cenedlaethol Ysgol fel rhan o'r cyfarfod adolygu a chytunir ar y categori cefnogaeth gyda'r ysgol.
- Ysgol yn rhannu Asesiad Hunan Arfarnu, Cynllun Gwella Ysgol a thargedau perfformiad cyfredol yr ysgol yn ogystal â manylion am ddefnydd o'r GAD a gweithgareddau DPP gyda'r YH.
- YH a'r ysgol yn adnabod ysgolion eraill sydd â blaenoriaethau gwella tebyg ac ysgolion lle mae arfer effeithiol mewn perthynas â'r meysydd sydd wedi'u blaenoriaethu. Yn dilyn trafodaeth gyda'r ysgol mae'r YH yn helpu i froceru a chomisiynu cefnogaeth briodol.
- Yn ystod y flwyddyn, ysgolion yn gweithio gydag ysgolion eraill sydd â blaenoriaethau gwella tebyg ac yn rhannu arferion effeithiol.
- Gall YH fynychu rhai sesiynau cydweithio ysgol-i-ysgol er mwyn bod wrth law i gynnig cefnogaeth a sicrhau ansawdd y broses yn ystod y flwyddyn.
- Pob ysgol i ysgrifennu adroddiad cynnydd ar gydweithio ysgol-i-ysgol a'i effaith
- YH yn cynnal cyfarfod adolygu yn ystod yr Haf i drafod cynnydd yn erbyn blaenoriaethau a thargedau, gan gynnwys arfarniad o ddefnydd ac effaith y GAD a gweithgareddau DPP.
- YH yn dod i farn gychwynnol ar gategori 'gallu i wella' yr ysgol yn dilyn cyfarfod adolygu'r Haf ac yn cwblhau fersiwn drafft o adran 'Gallu i Wella' yr Adroddiad Categori Cefnogaeth Cenedlaethol Ysgol. Ysgolion ac YH hefyd yn arfarnu defnydd ac effaith y GAD a gweithgareddau DPP.
- Gall YH drefnu ymweliad ychwanegol i ysgol unigol pe bai angen tystiolaeth bellach i gwblhau'r adroddiad Categori Cefnogaeth.
- Gall YH drefnu ymweliad ychwanegol i ysgol unigol ar unrhyw adeg o'r flwyddyn pe bai angen tystiolaeth bellach i ddod i farn ar safonau, ansawdd yr addysgu a'r dysgu, neu ansawdd yr arweinyddiaeth.

Model 3 : Ysgolion categori cefnogaeth Melyngoch a Choch

Mae ysgolion yn y categorïau cefnogaeth *Melyngoch a Choch* yn gweithio gyda'r YH ar eu blaenoriaethau gwella ysgol. Mae ysgolion yn y categori cefnogaeth *Melyngoch* yn cael cefnogaeth, her ac ymyrraeth bwrpasol yn unol â'r angen ac yn derbyn cefnogaeth gyda ffocws pendant, byrdymor am amser cyfyngedig er mwyn mynd i'r afael â'r meysydd sydd angen gwella neu agweddau ar berfformiad sydd heb fod yn gwella'n ddigon cyflym. Mae'n bosib y bydd ysgolion *Melyngoch* sydd eisoes wedi gwneud cynnydd sylweddol a datblygu eu gallu i wella yn barod i fabwysiadu, gyda chymorth, rai o'r strategaethau yn y model ar gyfer ysgolion yn y categori *Melyn*. Mae ysgolion yn y categori *Coch* yn derbyn mwy o gyfarwyddyd a chefnogaeth ddwys gan GwE, a gallent fod yn agored i ymyrraeth sy'n golygu cydweithio rhwng GwE a'r awdurdod lleol. Mae cefnogaeth ysgol-i-ysgol i gael mynediad at, a rhannu arferion gwella effeithiol, yn nodweddiadol ganolig o'r rhaglen ar gyfer ysgolion yn y categorïau cefnogaeth melyngoch a choch. Mae'r *Cynllun Gwella* yn ddogfen allweddol sy'n ategu'r CGY. Mae'r *Rhaglen Herio a Chefnogi* ar gyfer ysgolion yn y categorïau hyn yn ymdrech ar y cyd gan ysgolion ac YH i wella perfformiad a meithrin y gallu i wella, gan arwain at fwy o gyfrifoldeb annibynnol am wella i ysgolion yn y dyfodol. Bydd UYHCh, neu ei gynrychiolydd, yn gyfrifol am sicrhau ansawdd a chraffu allanol er mwyn sicrhau bod adeiladu cynhwysiad a gwelliant yn digwydd mewn ysgolion sy'n peri pryder, ac yn cadw mewn cysylltiad cyson ag awdurdodau lleol.

Amlinelliad o'r rhaglen dros y flwyddyn

- YH yn darparu cefnogaeth ar gyfer y broses hunanarfarnu a chynllunio ar gyfer gwelliant, ac yn herio er mwyn sicrhau bod y broses yn gywir, yn arbennig yn yr ysgolion hynny sydd mewn perygl o beri pryder neu sydd yn peri pryder.
- YH yn ymweld â phob ysgol [cyfarfod adolygu] yn ystod Tymor yr Hydref. Cwblheir yr Adroddiad Categori Cefnogaeth Cenedlaethol Ysgol fel rhan o'r cyfarfod adolygu, a chytunir ar y categori cefnogaeth gyda'r ysgol.

- Ysgol yn rhannu Aseiad Hunan Arfarnu, Cynllun Gwella Ysgol a thargedau perfformiad cyfredol yr ysgol yn ogystal â manylion am ddefnydd o'r GAD a gweithgareddau DPP gyda'r YH.
- Dylai timau arwain fod yn rhan ganolog o'r broses adolygu a'r cyfarfodydd gyda'r YH.
- Yn dilyn cyfarfod adolygu Tymor yr Hydref, bydd yr ysgol yn nodi'r gefnogaeth ychwanegol sydd ei hangen arni, y tu hwnt i'w hadnoddau mewnol ei hun, er mwyn helpu i gyflawni blaenoriaethau ei chynllun gwella.
- Pennaeth, UDRh a'r YH yn llunio a chytuno ar Gynllun Cefnogaeth. Gall hwnnw gynnwys cefnogaeth YH/ymgynghorydd allanol/cefnogaeth ysgol i ysgol/cefnogaeth gan gymheiriaid sy'n benaethiaid.
- Disgwylir i bob ysgol ddefnyddio ei hadnoddau ei hun megis ei GGA, yn ogystal â gofyn i GwE gomisiynu cefnogaeth yn ôl yr angen, gan arwain o bosib at ddyrannu rhagor o ddiwrnodau o gefnogaeth. Gall amrywiaeth o ddarparwyr megis y rhai a restrir uchod gyflwyno'r gefnogaeth ychwanegol hon.
- Mae'r rhaglen yn cynnwys adolygu ac arfarnu cynnydd wrth wneud gwelliannau a gynlluniwyd yn ystod y flwyddyn. Bydd yr YH yn trefnu adolygiadau trylwyr o'r dystiolaeth ar gyfer cynnydd a gynlluniwyd [bob tua deg wythnos mewn ysgolion categori coch a phob tymor o leiaf yn yr ysgolion categori melyngoch]. Gall y rhain gynnwys cymheiriaid ysgol allanol neu gymheiriaid GwE, fel y bo'n briodol, yn gweithio gyda'r YH a'r arweinyddwr i edrych ar faterion penodol. Y meysydd i'w hadolygu fydd y rhai a nodwyd yn flaenoriaethau gwella, a gallent gynnwys safonau'r gwaith yn llyfrau'r disgyblion; ansawdd yr addysgu, y dysgu a'r asesu; presenoldeb, ymddygiad ac ymgynnwys; ansawdd yr arweinyddiaeth, rheolaeth llinell ac atebolrwydd; cynnydd grwpiau penodol o ddisgyblion, e.e. disgyblion sydd â hawl i brydau ysgol am ddim [PYD].
- Cyn y cyfarfodydd adolygu, bydd yr ysgol yn darparu arfarniad o effaith y gwaith gwella a gynlluniwyd a'r gefnogaeth a dderbyniwyd gan nodi i ba raddau y mae'n cyflawni ei hamcanion gwella. Mae'r broses hon yn sicrhau bod arfarnu'n rhan annatod o'r broses gefnogi a herio ac o gylch cynllunio gwelliant ysgol.
- Mae'r YH yn hwyluso'r cyfarfod a bydd yn gyfrifol am ysgrifennu cofnod o'r cyfarfod hwn ar gyfer yr ysgol. Gall UYHCh, neu gynrychiolydd o'r Awdurdod, fynychu i fonitro'n allanol.
- Yn dilyn y cyfarfod, mae'r ysgol yn cyflwyno'r arfarniad o gynnydd a'r adroddiad cynnydd diweddaraf i'r grŵp llywodraethwyr sy'n gyfrifol am safonau ac ansawdd er gwybodaeth ac er mwyn herio. Mewn ysgolion cynradd, gall yr adroddiad fynd yn syth at y Corff Llywodraethu. Mae UYHCh, neu gynrychiolydd, yn mynychu'r cyfarfod hwn, a gwahoddir hefyd gynrychiolydd o'r awdurdod lleol ac/neu awdurdod esgobaethol i fynychu lle'n briodol os yw'r ysgol yn peri pryder. Bydd adroddiad a chofnodion y cyfarfod hwn yn mynd at y corff llywodraethu llawn.
- Caiff ysgolion sy'n peri pryder eu monitro a'u cefnogi'n ddwys. Pan fo ysgolion yn perfformio'n gryf, bydd y monitro a'r cefnogi'n ysgafn o ran natur. Mewn rhai amgylchiadau, gall yr awdurdod ofyn i GwE gynnal ymweliad monitro estynedig.
- Gall YH drefnu ymweliad ychwanegol i ysgol unigol pe bai angen tystiolaeth bellach i gwblhau'r adroddiad Categoriiddio.
- Gall YH drefnu ymweliad ychwanegol i ysgol unigol ar unrhyw adeg o'r flwyddyn pe bai angen tystiolaeth bellach i ddod i farn ar safonau, ansawdd yr addysgu a'r dysgu, neu ansawdd yr arweinyddiaeth.